

Demokraternes parti- og principprogram

Et frihedselskende parti

Demokraterne er et socialliberalt parti, der tager udgangspunkt i at skabe et samfund med den størst mulige grad af personlig frihed og politisk selvbestemmelse. Vi er et parti for mennesker, der elsker vort storslåede land, og som er interesserede i konstant at være med til at skabe og udvikle et samfund, hvor den enkelte tager så meget ansvar for sig selv og sine nærmeste som muligt.

Med udgangspunkt i en høj grad af personlig frihed mener vi, at det enkelte menneske har et stort ansvar for selv at skabe sig et godt og optimalt liv. Det er ikke samfundets ansvar at skabe et godt liv for den enkelte. Samfundet og det offentlige skal koncentrere sig om at skabe de rette rammer, som det enkelte menneske og den enkelte virksomhed skal udfolde sig i.

Det private erhvervsliv skal have frie rammer til at tjene penge og skabe arbejdspladser til glæde for hele samfundet. Fiskeriet, turismen og råstofindustri er for Demokraterne de erhverv, der naturligt har de bedste vækstbetingelser. Gode rammer og vilkår for disse erhverv vil medføre positive følgevirkninger for andre grene af erhvervslivet, og dermed for hele samfundet. Det private erhvervsliv skal være konkurrencedygtige i forhold til udenlandske konkurrenter, hvorfor selskabsskatteniveauet aldrig bør være højere – men meget gerne lavere – end det gennemsnitlige niveau i OECD-landene.

Vi arbejder for at sikre den størst mulige udbredelse af de frie markeds kræfter, den frie markedsøkonomi og den frie konkurrence, da vi er overbeviste om, at det tilsammen vil sikre ensartede og fair betingelser for borgere og virksomheder. Samtidig vil denne tilgang sikre de lavest mulige priser på varer og tjenesteydelser. Offentlige selskaber bør på den baggrund aldrig deltage i direkte konkurrence med private virksomheder. Men vi er dog samtidig opmærksomme på, at visse service- og tjenesteydelser som eksempelvis distribution af el, vand og varme bedst drives af det offentlige, så der sikres en fair og ensartet prisstruktur. Man bør aldrig privatisere blot for privatiseringens skyld.

Uddannelsesniveaue i samfundet skal hele tiden være i fremgang. Det kræver massive og konstante investeringer. Alle børn skal som minimum kunne bestå Folkeskolens afgangseksamen, og så mange borgere som muligt skal have en erhvervskompetencegivende uddannelse. Dette vil sikre vores mål om, at det enkelte menneske kan tage sig af sig selv og sine nærmeste. Og det vil sikre, at den enkelte får mere valgfrihed i forhold til de muligheder, der er på arbejdsmarkedet. Men det er vigtigt for os at pointere, at den enkelte uddannelsessøgende har et stort ansvar for at knokle mest muligt for at gennemføre sin uddannelse med det bedst mulige resultat. Samfundet bruger mange penge på at investere i uddannelse til den enkelte, og man har som individ derfor en forpligtelse til at kæmpe det bedste man har lært for, at denne samfundsinvestering i den enkelte ikke bliver spildt.

Vi ønsker, at Grønland får så meget politisk selvbestemmelse som muligt, men det må aldrig blive på bekostning af de svageste i samfundet. Vi mener derfor, at hjemtagelse af områder skal ske i takt med, at det økonomiske råderum i vort samfund bliver øget. Det er umuligt at sætte tid og årstal på denne proces, men det er vigtigt, at vores indsats og bestræbelser konstant har øget politisk selvbestemmelse som det endelige mål. Så længe vi er en del af Rigsfællesskabet skal vi bidrage hertil, og få det bedste ud af samarbejdet. Samarbejdet skal være ligeværdigt og med gensidig respekt.

Vi hylder det sunde princip om, at man ikke skal bruge flere penge på drift end man har. Det vil sige, at underskud på de årlige finanslove kun må være en mulighed, hvis det kan dokumenteres, at underskuddet skyldes investeringer i eksempelvis anlægsopgaver, der med tiden tjener sig selv hjem igen. Underskuddet må aldrig skyldes øgede driftsomkostninger. Driften af samfundet skal være effektiv, og skal konstant være på så lavt et niveau som muligt.

Vi vil have en offentlig sektor, hvor der er fokus på varme hænder og effektive arbejdsgange. Vi vil hellere ansætte flere sygeplejersker end flere kontorfolk i sundhedsvæsenets administration. Vi skal huske på, at den offentlige sektor udelukkende er til for borgernes skyld – det må aldrig blive en succes i sig selv, at den offentlige sektor vokser. Det offentlige skal koncentrere sig om at hjælpe dem, der reelt har brug for hjælp. Vi må aldrig svigte de svage og de syge.

Borgerne skal i videst mulige omfang beholde de penge, som de selv tjener. Skatten på arbejdsindkomst skal hele tiden være på det lavest mulige niveau. Det er borgerne, der arbejder, og de har derfor fortjent at disponere over så stor en del af deres indtægt som muligt.

Grønland er et befolkningsmæssigt lille land, hvilket betyder, at alle kender hinanden på kryds og tværs. Set ud fra et socialt perspektiv er det yderst positivt, men det medfører desværre en øget risiko for nepotisme og kammerateri. Nepotisme og kammerateri skal bekæmpes for fuld kraft. Dette gøres bedst ved fuld åbenhed og transparens, så vi altid sikrer, at det er den mest kompetente person eller den mest kompetente virksomhed, der får et job eller en ordre.

Ideologisk udgangspunkt

Demokraternes ideologiske udgangspunkt er liberalismen og den nært beslægtede socialliberalisme. Vores forståelse herfor er, at alle mennesker bør være frie til at leve som de ønsker, så længe deres valg ikke krænker andres rettigheder. Ethvert menneske må således tro, ytre sig, organisere sig og forsamle sig efter vedkommendes eget helt frie valg.

Det er ikke en samfundsopgave at detailstyre det enkelte menneskes liv. Tværtimod bør det være op til den enkelte - efter eget for godtbeholdende - frit at bruge de rammer, som samfundet stiller til rådighed.

Det offentlige skal således koncentrere alle sine kræfter på at stille optimale rammer til rådighed for borgere og virksomheder, så friheden til at vælge bliver så stor som muligt. Det er det offentliges ansvar, at rammerne er gode og fyldt med kvalitet. Det gælder eksempelvis på daginstitutionsområdet, i folkeskolen og i sundhedsvæsenet. Det er også en offentlig opgave at sikre et fintmasket socialt system, så borgere med behov for hjælp kan få den støtte de har brug for, så de igen kan blive et aktiv for samfundet.

Vi mener, at alle mennesker skal have lige muligheder i livet. Det er vigtigt, at der er fri og lige adgang til uddannelse, sundhedsvæsen og lignende universelle og basale velfærdsgoder. Men vi betragter ikke økonomisk ulighed som et problem. Tværtimod vil det i et ethvert samfund være en vis grad af økonomisk ulighed, da alle mennesker af naturlige årsager ikke kan tjene det samme. Vi ser ikke denne økonomiske ulighed som et problem, da den i nogen grad baserer sig på frivillige og personlige valg med hensyn til valg

af uddannelse, villighed til at arbejde mange timer og personligt ambitionsniveau.

Økonomisk ulighed vil også få det enkelte menneske til konstant at yde sit bedste, hvilket vil være med til at forøge den samlede velstand i samfundet.

Et menneskesyn med fokus på personlig frihed

Frisind er en vigtig del af det liberale tankesæt. Frisind betyder, at man anerkender ethvert andet menneskes ret til frit at tænke, tro og tale og til frit at vælge sin livsform. Vi mener oprigtigt, at der i alle mennesker er en iboende trang til at tage ansvar for sit eget liv og et medansvar for såvel andre mennesker som for fællesskabet.

Forudsætningen for et godt samfund er således, at hver enkelt føler et personligt ansvar for at yde en indsats og for derigennem at bidrage til fællesskabet. Hvis vi berøver det enkelte menneske sit personlige ansvar, så bliver det umyndiggjort, magtesløst og ansvarsløst, hvilket er til stor skade – ikke kun for den enkelte, men for hele samfundet.

Ved at sikre det enkelte menneske den størst mulige personlige frihed, bliver det animeret til at stræbe efter det bedst mulige liv, hvilket i den sidste ende vil komme fællesskabet til gode. Stærke og individuelle mennesker er gode til at skabe frivillige fællesskaber og til på frivillig basis at involvere sig i frivilligt arbejde i eksempelvis idrætsforeninger og lignende.

På den måde sikrer en høj grad af personlig frihed også et stærkt fællesskab, hvor alle bidrager til det fælles bedste.

Demokraternes tro på den enkelte og dennes evner er høj. De fleste mennesker kan meget mere end de selv og deres omgivelser tror, men bliver holdt nede i forældede og forstokkede institutionelle rammer, der hæmmer kreativiteten og virkelysten. Derfor er det så ekstremt vigtigt, at der kommer langt mere fokus på den personlige frihed og retten til selv at vælge, hvad der er et godt liv.

Men med frihed følger også ansvar. Den (social)liberalistiske tilgang til den personlige frihed og det personlige ansvar er uløseligt forbundet. Alle mennesker skal have muligheden for at klare sig selv uden at skulle være afhængig af det offentlige, og uden at man som det første automatisk tænker, at det er det offentliges ansvar at yde hjælp, hvis man er kommet i lidt problemer. Enhver borger skal have selvtillid og selvværd nok til selv at forsøge at løse sine problemer før man henvender sig til det offentlige. I de fleste tilfælde finder man ud af, at man godt kan selv, hvilket gør glæden ved at komme ud på den anden side meget større. Det forøger selvtilliden for den enkelte og er til glæde for alle.

Mere politisk selvbestemmelse

Demokraterne vil til stadighed arbejde for, at Grønland opnår mere og mere politisk selvbestemmelse. Men vi mener, at tingene skal ske i den rigtige rækkefølge. Det vil være forkert at sætte en konkret dato på, hvornår Grønland skal være en selvstændig stat. En egentlig statsdannelse bør afvente, at vi menneskeligt,

uddannelsesmæssigt og økonomisk er klar hertil.

Hele selvstændighedsdebatten er forståeligt nok præget af store følelser. Hvem vil ikke gerne være herre i eget hus? Men følelser må aldrig overtrumfe den fornuftige tilgang til debatten. For Demokratesne er det vigtigt, at den kommende selvstændige stat bliver en succes både politisk og menneskeligt. Og det bliver den kun, hvis vi forbereder os ordentligt og tænker os godt om.

For det første er det vigtigt, at vi rent menneskeligt bliver klar. Det betyder, at de ganske store sociale problemer skal minimeres og skal kunne tåle sammenligning med lignende problemstillinger i lande som Island og Danmark. Det drejer sig eksempelvis om at nedbringe antallet af seksuelle overgreb, anbragte børn, vold og drab. Vi er nødt til at finde ind til kernen af, hvorfor disse problemer er så udbredte, og vi er nødt til derigennem at få disse ting minimeret.

For det andet er det vigtigt, at vi rent uddannelsesmæssigt bliver klar, så vi ved en statsdannelse har en arbejdsstyrke, der uddannelsesmæssigt er parat til at besætte langt hovedparten af de akademiske stillinger i den offentlige administration. Herudover skal den øvrige del af arbejdsstyrken også være veluddannet, så vi i så høj grad som muligt kan være selvforsynende med arbejdskraft. Og det gælder med hensyn til alle stillinger lige fra håndværkere til bankrådgivere. For at denne vision kan lade sig gøre, så kræver det først og fremmest, at forholdene i folkeskolen undergår konstante tilpasninger og forbedringer, så vores børn får den samme faglighed som børn i andre lande. Det er folkeskolen, der er fundamentet for, at vore børn kan komme videre i uddannelsessystemet.

For det tredje er det vigtigt, at vi rent økonomisk er klar. Demokratesne vil ikke skære i det nuværende velfærds- og serviceniveau, og vi vil ikke være med til skattestigninger. Økonomien skal derfor forbedres gennem konstante tilpasninger og reformer af udgiftsniveauet i den offentlige sektor, og ved konstant at have fokus på, hvordan vi kan øge aktiviteten i det private erhvervsliv.

Demokratesne mener, at den politiske selvbestemmelse kan øges på mange andre måder end ved at blive en selvstændig stat. Vi har mulighed for at hjemtage en lang række områder fra staten, og derigennem kan vi konstant øge den politiske selvbestemmelse i lige præcis det tempo, som vi ønsker og magter.

På denne måde kan vi stille og roligt arbejde os frem imod, at der bliver behov for at hjemtage mere komplicerede områder kulminerende med en egentlig selvstændig statsdannelse. En selvstændig statsdannelse må under ingen omstændigheder betyde, at vi som land lukker os om os selv. Tværtimod skal en statsdannelse betyde, at vi træder endnu mere ind i det internationale samarbejde end i dag. Det gælder eksempelvis på forsvarsområdet, på handelsområdet, på udenrigsområdet og på klimaområdet. Et selvstændigt Grønland skal være en aktiv medspiller i hele verden.

Vores bestræbelser på mere politisk selvbestemmelse skal ske sideløbende med, at vi bidrager aktivt og positivt til samarbejdet i Rigsfællesskabet. I vores nuværende situation er vort medlemskab af Rigsfællesskabet af afgørende betydning for vores økonomi, for opretholdelsen af vores velfærdssamfund og for vores uddannelsesmuligheder. Det må vi ikke glemme. Det er på den baggrund vigtigt med en positiv tilgang til samarbejdet i Rigsfællesskabet, da vi i vores nuværende situation er langt flere fordele end ulemper ved at være med i Rigsfællesskabet.

Samfundskagen skal være større

Demokraterne ønsker at skabe en større og stærkere økonomi. Dette kan bedst eksemplificeres ved et kageeksempel. Lad os antage at du skal holde kaffemik. Du har lavet en lagkage, der skal deles mellem alle gæsterne. Jo flere gæster, der kommer, jo mindre bliver det stykke kage som de hver især kan få.

Lad os nu antage, at du ugen efter igen skal holde kaffemik. Denne gang laver du en lagkage, der er dobbelt så stor. Der kommer det samme antal gæster, hvilket altså betyder, at hver enkelt kan få et stykke, der er dobbelt så stort.

Samfundsøkonomien er lidt ligesom den her omtalte kage. Jo større den er, jo mere er der at dele ud af. Demokraterne vil altid have fokus på at skabe den størst mulige økonomiske kage, hvorefter vi gerne tager en diskussion om fordelingen af kagen. Man kunne forestille sig, at der kunne komme skattelettelser, flere penge til sundhedsvæsenet og investeringer i infrastruktur. Hvis kagen er stor har man med andre ord langt flere muligheder. Hvis kagen er lille, så slås man i stedet om fordelingen af minimale stykker, og så er der ingen der rigtig bliver glade.

Vi vil gøre samfundskagen større ved at skabe de fornødne rammer for følgende:

- En bedre udnyttelse af vores naturressourcer både de levende og råstofferne
- En konstant fokus på at forbedre konkurrenceevne og produktivitet
- En mere veluddannet arbejdsstyrke
- En mindre, smidigere og mere effektiv offentlig sektor
- Et stærkere privat erhvervsliv
- Et bedre samarbejde mellem den offentlige og private sektor
- En øget og konstant finanspolitisk ansvarlighed
- Et øget fokus på at forebygge sociale og psykologiske udfordringer hos det enkelte menneske, så vi sikrer så stærkt et menneskeligt fundament som muligt.

Uddannelse er vort stærkeste våben

Uddannelse er vort stærkeste våben i kampen for at sikre vort land en betydelig plads i en verden, der konstant bliver mere og mere globaliseret. Uddannelse er samtidig fundamentet for vores velfærdssamfund, og en essentiel del af vore bestræbelser på med tiden at kunne forme en selvstændig stat. Det er under uddannelsen, at vi får den helt grundlæggende viden og senere de videre specialer. Det er gennem uddannelse og oplysning, at vi lærer om hele grundlaget for at kunne forstå vores samfund Og det er gennem uddannelse og oplysning, at vi skaffer os viden og færdigheder til at kunne åbne os mod udlandet.

Vores uddannelsessystem skal hele tiden tilpasses samfundets og erhvervslivets behov, så vi bedre kan sikre, at de mennesker vi uddanner rent faktisk også kan bruges i erhvervslivet. Samfundets og erhvervslivets behov for kompetencer skal derfor vægtes højt i det uddannelsesudbud, der tilbydes befolkningen. Dette er yderst vigtigt for at få sammenhæng mellem uddannelse og erhvervsliv og for at få produktiviteten i top.

Det er på den baggrund vigtigt, at vi har et uddannelsessystem i absolut topklasse, hvor der er plads til alle, så vi udfordrer og motiverer de fagligt dygtigste og sørger for, at de mindre dygtige ikke bliver tabt på gulvet.

Vores overordnede mål skal derfor til stadighed være at tilbyde folkeskoleelever en undervisning, der betyder, at alle kan bestå folkeskolens afgangseksamen, så alle får en mulighed for at komme videre i uddannelsessystemet og tage en erhvervskompetencegivende uddannelse. Om det er en akademisk uddannelse eller en erhvervsuddannelse er i denne sammenhæng uden betydning. Det vigtige er, at den enkelte vælger den uddannelse, hvor man bedst kan udnytte sine talenter, da det vil give mest værdi både for den enkelte og for samfundet.

I den forbindelse er det vigtigt, at vi har et SU-system, der på den ene side sikrer, at de studerende kan koncentrere sig om at studere, men på den anden side motiverer de studerende til at afslutte deres studier og få et arbejde.

Det private erhvervsliv skal skabe vækst og velstand

I Grønland er vi heldige at være tilgodeset med et hav fyldt med fisk og skaldyr, med råstoffer i undergrunden og med en unik og enestående natur og skønhed. Disse naturgivne ressourcer giver os en naturlig mulighed for at tjene gode penge inden for fiskeri, råstofindustri og turisme. Dette skal vi blive langt bedre til at udnytte, da succes disse tre steder vil avle succes i andre brancher på grund af de afledte erhverv, der bliver skabt på denne måde.

Det offentlige må derfor aldrig stå i vejen for den kreativitet og idérigdom, der er rundt omkring i landet. Det offentlige skal derimod med gode rammer og regler skabe en virksomhedskultur, der understøtter iværksætter og gode idéer både inden for de her nævnte brancher og inden for alle andre. Et stærkt privat erhvervsliv er bydende nødvendigt for vort ønske om at skabe yderligere vækst og velstand. Men det kommer ikke af sig selv.

Vi er nødt til at give de private virksomheder frihed til at gøre det, de er gode til, som er at skabe arbejdspladser, velstand og vækst. De skal derimod ikke belemres med uforståelige og unødvendige bureaukratiske tiltag. Virksomhederne skal tværtimod reguleres, beskattes og støttes mindst muligt.

Og de skal have gode og optimale rammer til at klare sig i den globale konkurrence. Det er derfor af afgørende betydning, at vores selskabsskatteprocent konstant er konkurrencedygtig. Den bør derfor aldrig være højere – men meget gerne lavere – end det gennemsnitlige niveau i OECD-landene.

Det er ligeledes af afgørende betydning, at de mange afgifter til erhvervslivet konstant er på et fair niveau. Samfundet må aldrig stramme afgiftsskruen så meget, at det går ud over virksomhedernes muligheder for at investere og for at skabe vækst og arbejdspladser.

Herudover skal vi kontinuerligt have fokus på disciplin, arbejdsmoral og ordentlige arbejdsforhold. Erhvervslivet skal konstant have fokus på, at det fysiske og psykiske arbejdsmiljø er i top. Det vil give mindre sygefravær, gladere medarbejdere og øget produktivitet. Men den enkelte medarbejder har også et ansvar. Når man skal på arbejde, så tager man på arbejde og man møder til tiden. Man behandler sine kolleger og sine ledere med respekt, og man udfører sine arbejdsopgaver på bedst mulig vis. Det kræver en fælles indsats at skabe en god og produktiv arbejdsplads.

Lav skat giver frihed

Det er vigtigt at betale skat af sin indkomst. Skattebetalingen sikrer, at samfundet kan fungere med skoler, sygehuse, hjælp til udsatte med videre. Når det er sagt, så er det altid vigtigt at huske på, at det ikke er samfundet, der tjener pengene – det gør borgeren. Og Demokraterne mener, at det er en samfundsopgave at sørge for, at borgeren kan beholde så mange af sine egne penge som muligt. Derfor skal vi konstant stræbe efter så lavt et skattniveau som muligt. Denne tilgang vil gøre det mere synligt for den enkelte borger, at det kan betale sig at have et arbejde og yde en indsats.

Skattesystemet skal være så enkelt som muligt, og selve skatteprocenten skal være den samme for alle, der bor i samme kommune. Topskat og andre former for differentierede skatteprocenter skal således ikke indføres.

Det er ligeledes vigtigt at have fokus på afgiftsniveauet. En afgift er intet andet end en skjult skattebetaling, der ovenikøbet som oftest rammer skævt, da alle betaler det samme uanset indkomst. Afgifter bør til en vis grad være adfærdsregulerende, så eksempelvis usunde og forurenende ting har en højere afgift end det sunde og klimavenlige alternativ. En vare eller tjenesteydelse må dog aldrig blive belagt med så høj en afgift, at markedet reelt set forsvinder. Også her er den personlige frihed vigtig for Demokraterne – folk skal have lov at købe de ting, de har lyst til.

Socialt sikkerhedsnet skal sikre tryghed

Vi kan alle risikere at blive syge eller miste vores job. Her er det vigtigt, at samfundet sikrer et trygt og godt socialt sikkerhedsnet, så vi kan få den behandling og service som vi retteligt har krav på.

Det samme gælder for vore ældre og vore handicappede. Det skal være trygt at blive gammel og det skal være trygt at være handicappet. Disse grupper skal behandles med respekt, og skal sikres midler og hjælp til at have en god tilværelse.

Men det gælder for alle grupper i samfundet, at hvis man kan klare sig selv, så skal man klare sig selv. Det er ikke en samfundsopgave at dele penge ud til grupper som politisk er defineret som svage. Ingen mennesker er ens, og forskellige mennesker har forskellige behov. Vi skal derfor i høj grad se mere individuelt på de behov, der er i det sociale system og handle derudfra. Det vil sikre den bedst mulige service for dem, der har behov for hjælp.

Stærke familier skaber stærke individer

Familien er det stærkeste og tætteste fællesskab vi har. Det er i den nære familie, vi skal finde styrke, når livet bliver svært. Det er i familien vi skal hente kærlighed, støtte og omsorg i hverdagen. Og det er i familien, at vores børn skal lære at vise omsorg og tage ansvar for sig selv og andre. Familien er sagt med andre ord særdeles vigtig med hensyn til at skabe de stærke individer, som vort land skal bygge sin fremtid på.

Derfor er det essentielt, at vi værner om familien som institution og som vores trygge base. Dette uanset om man er en kernefamilie, en sammenbragt familie, en regnbuefamilie eller en helt fjerde form for familie.

Men vi skal også være gode til at identificere, når familien ikke er den bedste løsning. Barnets tarv og livskvalitet skal altid vægtes højere end forældrenes behov, og vi skal derfor have et effektivt system til at identificere omsorgssvigt, og til at gribe ind, når dette sker, så det omsorgssvigtede barn kan få trygheden tilbage i en ny base, og derigennem blive et stærkt individ.

Frihed til at bo hvor man vil

Igennem de seneste 100 år har verden oplevet en markant flytning fra land til by. De store byer vokser sig således større og større, og folk samler sig færre steder. Denne urbanisering gør sig også gældende herhjemme.

Demokraterne mener, at alle mennesker skal have frihed til at bestemme, hvor og hvordan de vil bo. Det offentlige skal på ingen måde blande sig heri. Folk skal dog være klar over, at det som oftest vil være dyrere at bo de mindre steder på grund af smådriftsulemper, og man skal ligeledes være klar over, at den offentlige service alt andet lige vil være ringere i et tyndt befolkede område end i en stor by.

I stedet for at fokusere på om der skal investeres i bygder eller byer, så bør vi i langt højere grad fokusere på at investere de steder, hvor der er erhvervs- og vækstmuligheder. Uanset om man bor i en bygd eller en by er det essentielt, at man har mulighed for at få et arbejde og at ens børn kan komme i skole. Det skal således ikke være antallet af indbyggere, der afgør, hvor det offentlige skal investere i eksempelvis boliger eller offentlige institutioner, men i stedet hvad der er af potentiale i det enkelte sted.